

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego, wynikających z realizowanego programu nauczania *„Nowe słowa na start! Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej”* Marleny Derlukiewicz, wyd. Nowa Era, w klasach: VII a, VII b, VII c w roku szkolnym 2023/2024

I półrocze

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe proza / wiersz	Uczeń: - wykazuje się ogólną znajomością lektur („Opowieść wigilijna”, „Mały Książę”, „Stary człowiek i morze” – lektura uzupełniająca), - odczytuje tekst	Uczeń: - wykazuje się znajomością treści lektur, - charakteryzuje bohaterów literackich, - dostrzega przemianę postaci, - opisuje, w jaki sposób w	Uczeń: - wykazuje się dobrą znajomością treści lektur, - odczytuje tekst na poziomie przenośnym, - określa nadawcę i odbiorcę tekstu, - omawia sposób przedstawienia	Uczeń: - wykazuje szczegółową znajomość treści przeczytanych lektur, - samodzielnie potrafi wyjaśnić i wskazać w tekście: neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię pytanie retoryczne (powtórzenie), ironię,	Uczeń: - twórczo rozwiązuje problemy, - samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, - jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia, a temat na który uczeń się wypowiada, jest wyczerpująco przez niego

	na poziomie dosłownym, - wskazuje w tekście najważniejsze informacje, określa temat utworu, bohaterów, czas i miejsce akcji, wydarzenia, - wypowiada się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą święta Bożego Narodzenia, - opisuje wybrane święta z przeszłości głównego bohatera, - wyjaśnia, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje	<i>Opowieści wigilijnej</i> zostało przedstawione Boże Narodzenie - określa stosunek Ebenezera Scrooge’a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu, - nazwa emocje towarzyszące Scrooge’owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni, - określa, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha, - potrafi udowodnić, że Scrooge jest typowym przykładem filistra, - rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka oraz wskazuje gatunki,	przeżyć wewnętrznych bohatera, - potrafi zinterpretować wskazane słowa, - wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania, - potrafi odnieść je do ogólnie przyjętych wzorców, - przedstawia wcześniejsze relacje Ebenezera Scrooge’a z ludźmi i wyjaśnia, co stało się z osobami, które kochał, - opisuje realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu, - podaje przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę,	- dokładnie omawia i interpretuje obraz/rzeźbę/fotografię, odwołując się do kontekstów, - zna cechy i odmiany liryki oraz epiki, - definiuje i rozróżnia gatunki literackie: fraszka, pieśń, opowiadanie, powieść - potrafi omówić cechy świata przedstawionego, narratora, fabułę, - sporządza spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w <i>Opowieści wigilijnej</i>, - wyjaśnia metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i charakteryzuje stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej („Mały Książę”), - przedstawia swoje stanowisko na temat tego, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu,	zrealizowany, - prawidłowo ocenia i wartościuje problemy, zjawiska, dotyczące literatury, kultury oraz języka, - podejmuje dyskusję na temat sentencji i odnosi te słowa do wybranych tekstów kultury, - porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw, - wskazuje różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa, - przedstawia wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze <i>Opowieść wigilijna</i>, - odszukuje w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazuje to, które najbardziej do niego przemawia, - omawia sposoby
--	---	---	--	--	--

głównego bohatera opowiadania, - opisuje sposób przedstawienia duchów w „Opowieści wigilijnej”, - zapisuje w punktach historię Małego Księcia i róży (?Mały Książę”), - odróżnia rodzaje i gatunki literackie, - rozpoznaje cechy gatunkowe utworów, - określa rodzaj narracji, - określa ramy czasowe starożytności, - wymienia cechy mitu, - przypowieści - odtwarza najważniejsze fakty i opinie,	- określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju, gatunku, - gromadzi informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych, symboli pojawiających się w analizowanych tekstach, - potrafi zgromadzić informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści, - wyjaśnia, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księciu w kontakcie z różą i	- wyjaśnia, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens, - wyjaśnia, czemu miało służyć wprowadzenie do „Opowieści wigilijnej” elementów fantastycznych, - omawia relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu, - wyjaśnia motywację zachowania róży, - opisuje dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia, - wyjaśnia, co według lisa oznacza	- interpretuje symbolikę podróży w odniesieniu do „Małego Księcia” i w sensie ogólnym, - redaguje subiektywny opis Ziemi, - zinterpretuje tytuł obrazu, jego przesłanie w kontekście prawdy o człowieku, - omawia wpływ narracji na odbiór utworu, - wymienia osiągnięcia cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności, - ocenia postępowanie bohaterów i sposób przedstawiania zdarzeń, - formułuje morał przypowieści, wyjaśnia znaczenie frazeologizmów, - omawia dzieło renesansowe, - przedstawia funkcję Czarnolasu w twórczości J. Kochanowskiego, - omawia sposób obrazowania w poznanych utworach, - interpretuje wersy utworu	przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury, - porównuje utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne’a, - wypowiada się na temat funkcji humoru w tekstach literackich, - wypowiada się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je, - omawia wybrane dzieła antycznej sztuki, - podejmuje dyskusję na temat wpływu emocji na postępowanie bohaterów literackich, - odnajduje w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego, - omawia postać będącą antywzorem (porównuje różne teksty kultury), - wykorzystuje bogate konteksty, - formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, - porównuje różne teksty kultury o podobnej tematyce,
---	--	---	--	---

- posługuje się pojęciami: starożytność, sztuka antyczna, mit, przypowieść (parabola), symbol, - określa ramy czasowe renesansu i oświecenia, - wyjaśnia pochodzenie nazwy epoki, - wymienia najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego, - wyjaśnia znaczenie pojęć: fraszka, pieśń, tren, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie, apostrofa, uosobienie, archaizm, bajka, pamiętnik, satyra, - wskazuje podmiot liryczny,	- jak one ewoluowały, - wymienia konsekwencje oswojenia i wyjaśnia, co można zyskać, - tłumaczy, jak lis i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność, - umie scharakteryzować mieszkańców poszczególnych planet, - potrafi opisać sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrówki i relacji z różą, - rozróżnia gatunki epiki, liryki, w tym: fraszkę, sonet, pieśń, tren, powieść, pamiętnik i wymienia ich	- słowo <i>oswoić</i> i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów <i>zaprzyjaźnić się</i>, <i>pokochać</i>, - wyjaśnia, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą - wyjaśnia, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet, - tłumaczy, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych, - formułuje listę ostrzeżeń, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet, - określa cechy gatunków, rodzajów	- w odniesieniu do toposu świata jako teatru („O żywocie ludzkim”), - omawia renesansowy charakter fraszek, formułuje ich główną myśl, - wypowiada się na temat prawd życiowych przywołanych w utworach, - omawia sposób postrzegania szczęścia przez Jana Kochanowskiego, - omawia koncepcję życia na wsi przedstawioną we fraszkach, pieśniach J. Kochanowskiego, - wyjaśnia przesłanie utworu, - dostrzega podobieństwa i różnice między analizowanym tekstem a ilustracją odnoszącą się do tegoż fragmentu, - interpretuje znaczenie puenty w Trenie I, - wyjaśnia przyczynę przywołania Persefony w Trenie V, - omawia funkcję wykrzyknienia użytego w	- omawia wybrane dzieło sztuki w kontekście poznanych utworów, - omawia cechy wspólne poznanych fraszek, pieśni, trenów, - odnosi się do renesansowego humanizmu w twórczości Jana Kochanowskiego, - omawia wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby i porównuje go z utworami Jana Kochanowskiego, - odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej, - podejmuje dyskusję na temat aktualności poznanych fraszek, pieśni, najważniejszych aspektów życia, - omawia podobieństwa i różnice pomiędzy utworami Jana Sztudyingera oraz Jana Kochanowskiego w kontekście historycznym, - omawia język utworu Czesława Miłosa, - wypowiada się na temat życia
--	---	---	--	---

	adresata wierszy, - zna treść poznanych fraszek Jana Kochanowskiego („Do fraszek”, „Na młodość”, „Do Hanny”, „Na nabożną”, „O żywocie ludzkim”, „Na zdrowie”, „Na lipę”, „Na dom w Czarnolesie”, „Na zachowanie”) oraz Jana Sztaudyngera - wskazuje środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego, - wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>pieśń</i>, - przedstawia treść poznanych pieśni („Pieśń świętojańska o sobótce” – Panna XII”, Pieśń II z Ksiąg	podstawowe cechy, - rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, anaforę, apostrofę, symbol, alegorię i określa ich funkcje, - zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje, - określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z	literackich, - potrafi określić funkcje środków artystycznego przekazu – epitetu, porównania, przenośni, onomatopei, pytania retorycznego, uosobienia - rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni i hymnu - uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów, - opisuje uczucia własne i bohaterów literackich, - omawia sposób przedstawienia opisaney historii w artykułach prasowych, - wypowiada się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z	Trenie VII, - omówić funkcję odwołania do ubioru dziecka, wszystkie poznane treny: - porównuje poznane utwory i wyraża swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego, - wskazuje cechy wspólne poznanych trenów, - ocenić obraz według podanych kryteriów, - wypowiada się na temat udziału Ignacego Krasickiego w inicjatywach oświeceniowych i na temat aktualności bajek poety, - podejmuje dyskusję na temat celowości ośmieszania postaw i zachowań w procesie dydaktycznym, - potrafi napisać ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci, - umie zacytować sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnić, czemu służy taki	i twórczości poety, - wymienia stereotypy dotyczące Polaków, - relacjonuje wizytę w galerii lub muzeum, - wskazuje elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego, - podejmuje dyskusję na temat zalet i wad obcych wpływów kulturowych
--	---	---	--	---	--

	pierwszych), trenów (Tren I, V, VII, VIII) - określa rodzaj liryki, który reprezentują treny, - relacjonuje treść wiersza, - wskazuje adresata lirycznego, - wyjaśnia znaczenie terminów: renesans, humanizm, fraszka, apostrofa, archaizm, hierarchia wartości, rym, powtórzenie - wymienia typy dzieł malarskich, - wymienia najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego, - omawia treść poznanych bajek,	postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji, - wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze oraz potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki i kulturowy, filozoficzny, społeczny, - wymienia priorytety oświeceniowe - wyjaśnia, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie, - wymienia dzieła sztuki	religii, - określa tematykę poznanych mitów, przypowieści i wyjaśnia ich funkcje, - ocenia zachowanie bohaterów literackich, - omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera, - dokonuje analizy tekstu współczesnej wersji mitu i przypowieści, - wyciąga wnioski, przedstawia własne stanowisko, - potrafi odnieść sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu, - omawia kompozycję dzieła, - omawia funkcję pytań retorycznych	zabieg	
--	---	--	--	---------------	--

	satyry „Żona modna”, - zna cechy baśni i przypowieści	oświeceniowej - recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem, - - wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, - interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia), - przedstawia skojarzenia i opinie związane z obrazem - wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze	w tekście, - omawia specyfikę sztuki renesansowej, - wskazuje elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego, - wskazuje elementy humoru we fraszkach, - omawia funkcję środków stylistycznych użytych w omawianych utworach lirycznych (funkcje apostrof, wyliczeń, eufemizmów, pytań retorycznych), - przedstawia stosunek Jana Kochanowskiego do natury, - omawia sposób wykorzystania frazeologizmów w wybranych utworach, - wskazuje związki		
--	--	---	---	--	--

		- wskazuje cechy charakteru bohaterów i ilustruje je przykładami z tekstu, - układa plan wydarzeń do tekstu, - gromadzi informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych i metaforycznej wymowy przypowieści, - określa myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej, - definiuje humanizm, - wymienia najważniejsze dokonania, - określa charakter fraszek, pieśni, wyjaśnia znaczenie	frazeologiczne, zna ich znaczenie, - omawia symbole, występujące w analizowanych utworach, - zna kontekst biblijny, mitologiczny odnoszący się do analizowanych utworów, - omawia specyfikę sztuki renesansowej, -wskazuje elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego, - interpretuje znaczenie wiersza, - wyjaśnia sens puenty utworu, - wskazuje kontekst biograficzny utworu, - określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu, - omawia język wiersza		
--	--	---	---	--	--

		pojęcia fraszka w różnych znaczeniach, - wskazuje występujące we fraszkach, pieśniach, trenach środki stylistyczne i określa ich funkcje, - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego każdej z poznanych fraszek, pieśni, trenów, - przedstawia współczesne formy wskazanych archaizmów, - dzieli wiersz na części tematyczne, - określa rodzaj rymów w wierszu, - zna pojęcie „porównanie homeryckie”, wskazuje je i określa jego funkcję, - rozróżnia	- wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych, - omawia znaczenie symbolu pojawiającego się w wierszach, przywołuje kontekst biblijny, - omawia przedstawiony w wierszu kontrast, - interpretuje metafory użyte w wierszu, omawia funkcję personifikacji, pytań retorycznych, eufemizmów, zdrobnień, kontrastu, - wyciąga wnioski, przedstawia własne stanowisko, - wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworów, - potrafi wskazać główne środki		
--	--	---	--	--	--

		najważniejsze typy dzieł malarskich, - wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego, - wskazuje cechy gatunkowe bajki, satyry	wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie, - wymienia kryteria, według których ocenia się obraz, - wyjaśnia sens alegorii użytych w bajkach, - przedstawia morały poznanych bajek, - omawia problem poruszony w satyrze „Żona modna” i jej związek ze światopoglądem epoki		
Kształcenie językowe - odmienne i nieodmienne części mowy części zdania/związki	Uczeń: - wymienia odmienne i nieodmienne części mowy, - wymienia części mowy, z którymi <i>nie</i> piszemy łącznie i	Uczeń: - nazywa części mowy występujące w tekście, - określa formy odmiennych części mowy, - uzupełnia tekst właściwymi	Uczeń: - przekształca formy czasowników, - używa czasowników we właściwych formach, - przeredagowuje zdania, używając	Uczeń: - używa w zdaniach właściwych spójników, przymków, - redaguje tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z <i>nie</i>, - przekształca formy czasowników w imiesłowy	Uczeń - bezbłędnie rozróżnia poznane części mowy, - bezbłędnie określa w zdaniu formy gramatyczne odmiennych części mowy, - bezbłędnie rozpoznaje wszystkie nieodmienne części mowy

wyrazowe Wypowiedzenia Zdania złożone	rozdzielnie, - potrafi wymienić wyjątki od obowiązujących reguł, potrafi scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy, - definiuje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, - omawia regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych - definiuje imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie, - omawia regułę tworzenia imiesłowów przysłówkowych, - wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami, - wyjaśnia	przyimkami, - uzupełnia tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>nie</i>, - wskazuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w podanym tekście, - zastępuje określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>, - potrafi wskazać główne części zdania i je nazwać, - potrafi wskazać zdania bezpodmiotowe, - wskazuje w zdaniach określenia i je nazywa, - rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi, - odróżnia zdanie	właściwych zaimków, - wskazuje regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów, - wskazuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście i potrafi podzielić je na kategorie, - uzupełnia tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi, przysłówkowymi, - tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>, - wypisuje związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach, - przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie, - tworzy wykresy zdań złożonych	przymiotnikowe, - tworzy i nazwa imiesłowy przymiotnikowe, - przekształca formy czasowników w imiesłowy przysłówkowe, - tworzyć i nazwa imiesłowy przysłówkowe, - potrafi zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>, - układa wypowiedzenia z różnymi częściami zdania, - tworzy zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, - tworzy zdania złożone współrzędnie i podrzędnie różnych typów, - przedstawia relację zdań na wykresie	
---	--	--	---	--	--

	znaczenie terminów: <i>czasownik osobowy,</i> <i>czasownik nieosobowy,</i> <i>czasowniki dokonane,</i> <i>czasowniki niedokonane,</i> - wymienia, przez co odmienia się czasownik, - odróżnia formy nieosobowe czasownika od form osobowych, - przedstawia klasyfikację imiesłówów, - wskazuje imiesłowy w tekście, - wymienia części zdania, - nazwa związki wyrazowe, - wymienia rodzaje wypowiedzeń w	od równoważnika zdania, - rozpoznaje rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń, - wskazuje w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - wskazuje w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, - rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie, - stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie, - wskazuje w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdziela zdania składowe, - wskazuje zdanie	współrzędnie, - formułuje pytania do zdań podrzędnych, - określa typy zdań podrzędnych		
--	--	--	---	--	--

	zależności od celu wypowiedzi, - wymienia rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń, - wymienia rodzaje zdań złożonych współrzędnie, - wymienia typy zdań złożonych podrzędnie, - wymienić rodzaje archaizmów	nadrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie			
Kształcenie językowe ortografia i interpunkcja	Uczeń: - zna podstawowe zasady ortograficzne: - pisownię „nie” z rzeczownikami, czasownikami, - wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami - wymienia zasady	Uczeń: - potrafi zastąpić określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>, - uzupełnia tekst wyrazami zapisanymi wielką i małą literą	Uczeń: - potrafi utworzyć imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>, - wyjaśnia zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów, - wyjaśnić zasadę	Uczeń: zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>, - potrafi zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście	

	pisowni wyrazów wielką i małą literą		pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych		
Tworzenie wypowiedzi	Uczeń: - wymienia cechy dobrze skomponowanego tekstu, - wskazuje w podanym tekście główne zdanie akapitu, - korzystając ze wskazówek nauczyciela tworzy proste opowiadanie inspirowane mitem, przypowieścią, opowiadanie odtwórcze i twórcze, redaguje opis postaci, dzieła sztuki, charakterystykę, list,	Uczeń: - porządkuje wskazaną wypowiedź, - gromadzi informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych, - gromadzi informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści, - funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę, - gromadzi i porządkuje	Uczeń: - poprawia wskazane wypracowanie, - formułuje wstęp do wypracowania, - wskazuje wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami, - potrafi napisać charakterystykę, - komponuje i redaguje tekst, zna i stosuje różne rodzaje opisów – dzieł sztuki, opis przeżyć, sytuacji	Uczeń: - tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie, - potrafi bezbłędnie napisać charakterystykę, wplata cytaty, - z łatwością komponuje i redaguje tekst, zna i stosuje różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji, postaci, przedmiotu - jego wypowiedzi pisemne są poprawne pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym	- uczeń wzbogaca wypracowanie elementami opisu, dialogu, stosuje bogate słownictwo i różnorodną składnię, - jego praca jest oryginalna, uporządkowana, zawiera sporadyczne błędy językowe, ortograficzne, interpunkcyjne

	- zna kompozycję danej formy wypowiedzi pisemnej, pisze na temat, ale popełnia wiele błędów językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych, - formułuje pytania do tekstu, - czyta głośno i mówi z pamięci fragmenty tekstu, - z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedź odpowiednią dla danej formy gatunkowej, - podejmuje próby argumentacji przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych - wyraża własne zdanie	materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, - redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi, - tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami, - rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych),			
--	---	--	--	--	--

		- tworzy spójne wypowiedzi zgodnie z podanym tematem			
Samokształcenie	Uczeń: - korzysta z informacji, - uczestniczy w projektach edukacyjnych, - pracuje nad systematycznym uczeniem się, - w miarę swoich możliwości i zainteresowań uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim mieście	Uczeń: - rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji - rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, - uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie, - uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw - pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.,	Uczeń: - uczestniczy w projektach edukacyjnych, - rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, - pogłębia wiedzę.	Uczeń: - samodzielnie prowadzi zajęcia - przygotowanie prezentacji na zadany temat (przedstawienie rezultatów swojej pracy, krytyczna ocena zdobywanych informacji i wyrażanie opinii na podejmowany temat, wskazanie źródeł wykorzystanych informacji), - systematycznie, samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wyszukiwanie dodatkowych tekstów, - uczeń jest przewodniczącym zespołu projektowego	

		- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy, - rozwija nawyki systematycznego uczenia się, - rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii			
--	--	--	--	--	--

II półrocze

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe wiersz proza gatunki mieszane dramat	Uczeń: - relacjonuje treść wiersza, - określa rodzaj literacki utworu, - wskazuje podmiot liryczny, - wskazuje adresata lirycznego, apostrofę, archaizm, omawia hierarchię wartości, - rozpoznaje neologizm, wiersz biały, wiersz wolny, - rozumie pojęcia: mała ojczyzna,	Uczeń: - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, - nazywa uczucia podmiotu lirycznego, - wskazuje i wypowiada się na temat adresata lirycznego, - wskazuje apostrofę i wyjaśnia jej funkcję, - dokonuje podziału wiersza na części tematyczne, - wskazuje i podaje nazwy środków	Uczeń: - interpretuje znaczenie wiersza, - wyjaśnia sens puenty utworu, - wskazuje kontekst biograficzny utworu, - określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu, - omawia język wiersza, - wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych, - interpretuje tytuł, - omawia funkcję neologizmów w	Uczeń: - wypowiada się na temat utworu, - wypowiada się na temat podmiotu lirycznego, interpretuje jego postawę, hierarchię wartości, przedstawia jego punkt widzenia, sposób postrzegania świata i wartości, - wypowiada się na temat własnego pojmowania pojęcia „małej ojczyzny”, - określa nastrój wiersza i wyjaśnia, jakimi środkami jest on budowany, - interpretuje puentę, przesłanie utworu, - podejmuje dyskusję	Uczeń: - podejmuje dyskusję na tematy związane z utworem i dotyczące jego problematyki, - wskazuje konteksty i nawiązania, - podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia, - opracowuje mapę myśli dotyczącą omawianego tematu, - tworzy samodzielną wypowiedź pisemną na tematy szeroko powiązane z utworem, - omawia wybrane teksty kultury - przedstawia i omawia inne dzieła sztuki romantycznej,

	sonet, personifikacja, puenta,paradoks, ironia, rym, powtórzenie, pytanie retoryczne, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, emigracja -wskazuje archaizmy w utworach, - zna najważniejsze fakty z życia A. Mickiewicza, - określić ramy czasowe romantyzmu, - przedstawia etymologię nazwy epoki, - wymienia najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza, - wyjaśnia	stylistycznych użytych w wierszu, - przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów występujących w utworze, - wskazuje cechy wiersza wolnego, - ustala przynależność gatunkową wiersza, -charakteryzuje twórczość A. Mickiewicza, - wymienia najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego, - wymienia cechy bohatera romantycznego, - charakteryzuje twórczość poety, - ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego	wierszu, - omawia znaczenie refrenu dla wymowy wiersza, - wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworów J. A. Mickiewicza, - omawia i wymienia najważniejsze cechy sztuki romantycznej, - omawia wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego, - wskazuje elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza, - omawia stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń, - wyjaśnia sens nauki moralnej zawartej w utworze, - wskazuje cechy gatunkowe w	dotyczącą utworu, - omawia związek pomiędzy twórczością autorów (J. Kochanowski, I. Krasicki, A. Mickiewicz, J. Słowacki) a problemami epoki, - omawia wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego, - przedstawia informacje na temat życia społecznego poety, - podejmuje dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie, - interpretuje tytuł zbioru, - ocenia aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca	- wypowiada się na temat adaptacji filmowej <i>Świtezianki</i>
--	--	---	---	--	---

	znaczenie pojęć: <i>ballada, realizm, fantastyka, nauka moralna,</i>	ma narrator, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - wskazuje tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy	utworze, - wyciąga wnioski, - przedstawia własne stanowisko, - omawia grę słów w poszczególnych aforyzmach		
	- określa rodzaj literacki utworu, - określa przynależność utworu/fragmentów utworu do rodzaju literackiego, - podaje nazwę rodzaju narracji - relacjonuje treść utworu/fragmentu utworu, - wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i	- wskazuje cechy gatunkowe utworu, - zapisuje wydarzenia w punktach, - wypowiada się na temat narracji w utworze, - omawia świat przedstawiony w utworze, - opisuje czas i miejsce akcji, - charakteryzuje głównego bohatera utworu/ bohaterów występujących w danym fragmencie	- omawia cechy decydujące o przynależności gatunkowej utworu, - opisuje wewnętrzną przemianę bohatera, - omawia relacje panujące między bohaterami, - omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera, - interpretuje postępowanie bohaterów,	- podejmuje dyskusję na główne tematy dotyczące utworu, - formułuje i wyjaśnia przesłanie utworu, - analizuje sposób przedstawienia bohaterów, - interpretuje słowa bohaterów, - rozumie i omawia elementy symboliczne utworu, - wypowiada swoją opinię na temat przeczytanego fragmentu, - omawia związek pomiędzy twórczością H. Sienkiewicza a problemami	- przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą tematów, motywów zawartych w utworze, - podejmuje dyskusję na tematy związane z utworem i odnosi ją do wybranych tekstów kultury, - omawia kontekst historyczny utworu, -referuje treść całego utworu na podstawie książki lub filmu,

	realistycznym, - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powieść, nowela, punkt kulminacyjny, emigrant, symbol, wyraz potoczny, kompozycja, archaizm</i>, - zna najważniejsze fakty z życia H. Sienkiewicza	utworu, - określa typ narracji występującej w danym fragmencie, - wskazuje archaizmy i wyjaśnia ich znaczenie, -charakteryzuje twórczość H. Sienkiewicza - wskazuje punkt kulminacyjny	- omawia funkcję narracji pierwszoosobowej, - omawia funkcję wyrazów potocznych w danych fragmentach, - interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w utworze, - omawia funkcje archaizmów w utworze, - wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworów H. Sienkiewicza	epoki	
	Uczeń: -przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego, - relacjonuje treść dramatu („Dziady cz. II A. Mickiewicza,	Uczeń: - omawia cechy gatunkowe tragedii, komedii, - dokonuje podziału bohaterów na pierwszoplanowych, drugoplanowych i	Uczeń: - interpretuje tytuł dramatu, - wyjaśnia sens motta, - opisuje nastrój dramatu, - wskazuje cechy dramatu	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega tragizm bohatera, - wyjaśnia znaczenia symboliczne zawarte w utworze, - interpretuje wybrane przedstawienie teatralne, - analizuje zakończenie	Uczeń: - analizuje wskazany plakat teatralny, - formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej psychice, moralności itp., - omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie,

	„Balladynę” J. Słowackiego), - zna treść „Zemsty” A. Fredry, - wskazuje cechy dramatu, - określa czas i miejsce akcji, - dokonuje podziału bohaterów na bohaterów realistycznych i bohaterów fantastycznych, - omawia specyfikę teatru starożytnej Grecji, - wyjaśnia znaczenie terminów: przedstawienie realistyczne, komedia, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny, akt, scena,	epizodycznych, - charakteryzuje bohaterów utworu, - wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu, - zapisuje w punktach historię przedstawioną w utworze, - wskazuje sceny komiczne i tragiczne, - podaje przykłady różnych rodzajów komizmu, - wskazuje zmiany, jakie zaszły w rozwoju teatru - rozpoznaje elementy języka teatru w przedstawieniu, - omawia specyfikę teatru elżbietańskiego	romantycznego, - określa funkcję świata fantastycznego w utworze, - opisuje bohatera, jego ewolucję, decyzje itp. - wskazuje cechy teatru antycznego obecne współcześnie, - określa funkcję ironii w dramacie, - omawia relacje pomiędzy dramatem a teatrem, - wyjaśnia, na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów, - omawia specyfikę teatru współczesnego, - wyjaśnia znaczenie terminów: przedstawienie awangardowe, komizm charakterów,	dramatu i omawia jego przesłanie, - analizuje sposoby uzyskania odpowiedniego nastroju w dramacie, - wypowiada się na temat prawd moralnych przedstawionych w utworze	- wypowiada się na temat roli reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego, - podejmuje dyskusję na temat granic wolności reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego, - pisze recenzję przedstawienia teatralnego, - podaje przykłady przedstawienia motywów zawartych w utworze w innych tekstach kultury, - wybiera dwie adaptacje dramatu i dokonuje ich analizy porównawczej, - charakteryzuje twórczość A. Fredry, wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy utworu
--	--	--	--	--	--

	didaskalia, karykatura, bohaterowie pierwszoplanowi, bohaterowie drugoplanowi, bohaterowie epizodyczni, motto, dramat romantyczny, dziady, guślarz, motto, wierzenia ludowe, nauka moralna		komizm sytuacyjny, komizm słowny		
Kształcenie literackie i kulturowe - wywiad	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i>, - relacjonuje treść wywiadu	- wymienia cechy charakteru bohatera wywiadu, - relacjonuje treść wywiadu, wskazując najistotniejsze fragmenty z perspektywy bohatera wywiadu, podjętych przez niego decyzji, działań itp.	- wyjaśnia tytuł wywiadu, - wskazuje fragmenty nacechowane emocjonalnie	- wyjaśnia przyczyny zachowania bohatera wywiadu, - pisze charakterystykę bohatera wywiadu	- podejmuje dyskusję na tematy szeroko związane z utworem i jego problematyką, - dokonuje charakterystyki porównawczej bohatera wywiadu z inną postacią rzeczywistą lub fikcyjną

Kształcenie literackie i kulturowe - komiks	- wyjaśnia znaczenie terminów: czarny charakter, komiks, wyraz dźwiękonaśladowczy - relacjonuje treść komiksu	- omawia znane sobie przykłady „czarnych charakterów” z wybranych tekstów kultury	- wypowiada się na temat sposobu prezentacji bohatera	- analizuje funkcję „czarnego charakteru” w wybranym tekście kultury, - przedstawia swoją opinię na temat komiksu	- przedstawia fabułę, - omawia rodzaj rysunku zastosowanego w podanym komiksie
Kształcenie literackie i kulturowe - reportaż	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>reportaż</i> , - relacjonuje treść fragmentów utworu	- dokonuje podziału tekstu na części i nadaje im tytuły	- wskazuje cechy reportażu	- podejmuje dyskusję na temat związany bezpośrednio z tematem utworu	- wyraża własną opinię na tematy szeroko związane z utworem, - wskazuje inne teksty kultury powiązane tematycznie z omawianym utworem
Pisanie form wypowiedzi - rozprawka	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza</i> , <i>hipoteza</i> , <i>argumenty</i> , <i>akapit</i> , - referuje trzy możliwe schematy pisania rozprawki, - przedstawia elementy kompozycji wypowiedzi	Uczeń: - formułuje argumenty do podanego zagadnienia, - tworzy plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji, - porządkuje podaną wypowiedź, - wskazuje w	Uczeń: - formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy, - koryguje dane wypracowanie, - formułuje wstęp do wypracowania, - tworzy wewnętrznie uporządkowane, na ogół spójne	Uczeń: - pisze rozprawkę, w której: ✓ zawarta została właściwa teza bądź hipoteza, ✓ argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna, ✓ przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość	Uczeń:

	argumentacyjnej, - wskazuje cechy dobrze skomponowanego tekstu, - wymienia cechy składające się na wewnętrzną spójność wypowiedzi, - organizuje tekst, nie zawsze zachowując logikę	podanym tekście zdanie główne akapitu, - tworzy wewnętrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności	wypracowanie	piszącego, - tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie	
recenzja	- wymienia elementy recenzji	- odróżnia recenzję od sprawozdania, - selekcjonuje informacje przydatne przy pisaniu recenzji	- tworzy plan recenzji, - ocenia poszczególne elementy recenzji	- potrafi napisać recenzję wybranego filmu	
Pisanie form wypowiedzi - charakterystyka	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>charakterystyka, charakterystyka postaci, autocharakterystyka, charakterystyka</i>	Uczeń: - omawia różnice pomiędzy charakterystyką statyczną a charakterystyką dynamiczną	Uczeń: - tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej	Uczeń: - pisze charakterystykę zawierającą opis wyglądu zewnętrznego postaci i wnikliwy opis cech charakteru, konsekwentnie poparty trafnie dobranymi przykładami	Uczeń: - tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych

	<i>porównawcza,</i> - wskazuje elementy składające się na charakterystykę				
Pisanie form wypowiedzi - opis sytuacji, przeżyć wewnętrznych i dzieła sztuki	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> - wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki, - podaje nazwy barw użytych przez malarza, - opisuje, co zostało przedstawione na obrazie, - wyjaśnia znaczenie	Uczeń: - wskazuje podział obrazu na części tematyczne, - wskazuje głównych bohaterów obrazu, - opisuje postacie przedstawione na obrazie i ich emocje, - wypowiada się na temat strojów bohaterów, - omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach	Uczeń: - opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji, - redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu, - omawia kolorystykę dzieła, - przedstawia na podstawie wybranych źródeł cechy impresjonizmu - odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach,	Uczeń: - tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji, - redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne i posługując się bogatym słownictwem, - wyraża swoją opinię na temat obrazu, - wskazuje cechy impresjonizmu na obrazie, - wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość, - omawia konteksty (biblijny, mitologiczny itp.)	Uczeń: - porównuje obraz z innymi tekstami kultury - omawia wybrany obraz impresjonistyczny

	terminów: <i>realizm, źródło światła</i>		- interpretuje gesty bohaterów obrazu, - omawia rolę światła na obrazie	- interpretuje wymowę dzieła	
Pisanie form wypowiedzi streszczenie	- wymienia etapy pisania streszczenia	- stosuje słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia, - wskazuje usterki w podanym streszczeniu	- poprawia błędy w podanym streszczeniu, - przygotowuje w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu	- tworzy streszczenie wybranego tekstu narracyjnego	
Pisanie form wypowiedzi -wywiad	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu wywiad, - wymienia etapy tworzenia wywiadu	Uczeń: - układa pytania do autora podanego tekstu	Uczeń: - zbiera informacje na temat wybranej postaci, wymyśla temat wywiadu i układa pytania	Uczeń: - przeprowadza wywiad z kolegą/koleżanką, - wskazuje błędy w podanym wywiadzie	Uczeń: - przedstawia i ocenia wskazany przez siebie wywiad
Pisanie form wypowiedzi przemówienie	- przedstawia etapy przygotowywania przemówienia, - wymienia środki retoryczne	- podaje przykłady użycia środków retorycznych, - dokonuje analizy podanego przemówienia	- porównuje podane przemówienia i ocenia ich skuteczność - dokonuje analizy niewerbalnych środków komunikacji	- przygotowuje przemówienie, - wygłasza przemówienie	
Formy	- wyjaśnia	- wskazuje w	- formułuje	- bierze udział w debacie,	

wypowiedzi - dyskusja	znaczenie terminów: <i>dyskusja, stanowisko (teza), argument, kontrargument, sofizmat,</i> - wskazuje cele podjęcia dyskusji - wymienia cechy dobrego dyskutanta, - wymienia nieuczciwe chwytły stosowane w dyskusji	podanym tekście argumenty i kontrargumenty, - wskazuje w podanej dyskusji nieuczciwe chwytły	argumenty i kontrargumenty do podanej tezy	- wyjaśnia, w jaki sposób rozpoznaje się sofizmaty	
Kształcenie językowe - fonetyka - akcent wyrazowy	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głoska, spółgłoska, samogłoska, litera, upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia, upodobnienia wsteczne i</i>	Uczeń: - określa funkcję głoski <i>i</i> w podanych wyrazach, - zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią, - na ogół poprawnie wymawia wyrazy,	Uczeń: - dokonuje poprawnego podziału wyrazu, - poprawnie wymawia wyrazy, - wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe, - wskazuje wyrazy, w których nie wolno upraszczać grup	Uczeń: - koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę, - stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca	

	postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazo- we, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej - dokonuje podziału wyrazu na głoski, - wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski, - wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia, - przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego	- wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach, - wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście, - poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy	spółgłoskowych, - wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca		
--	--	---	--	--	--

- zдания złożone - rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie - zasady interpunkcyjne w zdaniach złożonych Zdania złożone podrzędnie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	Uczeń: - wskazuje zdania złożone, - wymienia rodzaje zdań złożonych, - odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie, - wskazuje spójniki, przed którymi należy postawić przecinek w zdaniu złożonym współrzędnie, -wymienia zasady stosowania przecinków w zdaniach złożonych, - potrafi zdefiniować imiesłowowy równoważnik zdania	Uczeń: - wskazuje pytanie, na które odpowiadają dane zdania podrzędne, - podaje nazwy rodzajów zdań złożonych, - wskazuje zdania złożone współrzędnie i określa ich typy - przyporządkowuje zdania współrzędne stosownie do podanego wykresu, - wskazuje zdania podrzędne przydawkowe i formułuje do nich pytania, - wskazuje zdania podrzędne dopełnieniowe i formułuje do nich pytania, - wskazuje zdania złożone współrzędnie, w	Uczeń: - przyporządkowuje wykresy do zdań, - sporządza wykresy zdań złożonych współrzędnie, -formułuje zdania podrzędne i stawia przecinki w odpowiednich miejscach, - wymienia pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach, - wymienia warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	Uczeń: - sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych, - przekształca tekst, stawiając przecinki w odpowiednich miejscach, - przedstawić relację zdań na wykresie , - przekształca podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania	
---	--	--	--	---	--

		których brakuje przecinków, - uzupełnia podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania, - poprawia wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania			
Nauka o języku - wypowiedzenie wielokrotnie złożone	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie wielokrotnie złożone, zdanie główne</i> , - dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe	Uczeń: - wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu złożonym, - stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych	Uczeń: - sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego, - przekształca grupy zdań pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone	Uczeń: - dokonuje opisu składniowego sporządzonego wykresu, - koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone	

Nauka o języku - mowa niezależna i zależna	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna,</i> - wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	Uczeń: - w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną, - zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej, - przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję	Uczeń: - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej, - przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie, - przekształcić dowolny dialog na mowę zależną, - stosuje w zapisie dialogu poprawną interpunkcję	Uczeń: - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej	
Nauka o języku - słowotwórstwo, wyrazy pochodne, rodziny wyrazów, przedrostki i przyrostki, skróty, wyrazy złożone	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, kategoria</i>	- wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych, - tworzy przymiotniki od rzeczowników, - przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej, - wskazuje wyrazy	- wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny, - wskazuje formant w wyrazie pochodnym, - tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków,	- dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów, - tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych, - sporządza wykresy rodziny wyrazów, - tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z- oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo,	

<i>słowotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, skrótowiec, skrót, wyraz złożony, złożenie, zrost,</i> - wymienia kategorie słowotwórcze, - wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s- , - wymienia rodzaje skrótowców, - przedstawia zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach, - wymienia zasady	należące do jednej rodziny, - wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych, - zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki, - zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki, - odnajduje skrótowce w tekście, - wyjaśnia znaczenie skrótowców i skrótów, - objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych, - odróżnia zrosty od złożzeń, - wskazuje wyrazy	- tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków, - podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów, - w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki, - poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu, - poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażeń, - tworzy poprawne przymiotniki złożone, - wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny, - wskazuje rdzenie w podanych grupach wyrazów	-dzki, -cki, - zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami, - używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście - tworzy rodzinę wyrazów	
--	---	--	--	--

	stosowania skróconego zapisu, - referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienia ich typy, - definiuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	podzielne i niepodzielne słowotwórczo			
Kształcenie językowe Etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja	- wymienia zasady etyki językowej, - omawia sposoby naruszania etyki językowej, - wymienia cechy wypowiedzi perswazyjnej i manipulacyjnej, - wymienia sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach	- wskazuje wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa, - wyjaśnia, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi, - wyjaśnia, na czym polega manipulacyjny charakter wypowiedzi, - podaje przykłady	- podaje przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych, - dokonuje analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego, - dokonuje analizy funkcji gry słów w podanych sloganach, - dokonuje analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w	- formułuje wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa, - formułuje tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny, - formułuje slogany reklamowe	- podejmuje dyskusję na temat funkcji <i>fake newsów</i>

		sloganów reklamowych	podanych reklamach		
Ortografia i interpunkcja	- przedstawia zasady cytowania tekstów, - przedstawia zasady cytowania poezji, - wymienia zasady tworzenia opisu bibliograficznego, - wymienia zasady pisowni wyrazów z <i>q, ę, om, em, on, en</i>, - omawia zasady pisowni wyrazów z literami: ó, u, rz, ż, ch, h, - omawia zasady	- uzupełnia podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi, - uzupełnia podane zdania odpowiednimi formami wyrazów, - wyjaśnia zasady zapisu podanych wyrazów, - uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi literami - uzupełnia wyrazy	- tworzy tekst zawierający cytaty, - poprawia błędy w podanym tekście, - korzysta ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem, - wyjaśnia pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach, - wskazuje nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter,	- potrafi tworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł, - tworzy tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>q, ę, om, em, on, en</i>, - tworzy przymiotniki złożone od podanych nazw własnych i poprawnie je zapisuje, - tworzy tekst z kłopotliwymi literami	

	pisowni przedrostków: z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w- , - omawia zasady pisowni przyrostków: -dzki, -dztwo, -cki, -ctwo, - omawia zasady pisowni przyrostka -stwo	odpowiednimi przedrostkami, - uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami	- tworzy przymiotniki od podanych nazw miejscowości, - uzupełnia podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami, - uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami		
--	--	--	---	--	--